

Jižní Čechy



2 °C



-1 °C

DNES České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor

Počasí v kraji více informací →
pocasi.idnes.cz

budejovice.idnes.cz

Vánoční povídka

Třeboňský spisovatel **Miroslav Hule** napsal pro MF DNES vánoční povídku Špekáčky na Štědrý večer. Ilustrací ji doprovodil jihočeský malíř **Hynek Fuka**.

Děti už časně ráno štráchají za skleněnými dveřmi bílého pokoje. Nemohou se dočkat, ale nechtějí rušit - naše ložnice je pro ně posvátná. Představují si je. Míra v trenkách, je to malý princ s bavlněnými dlouhými vlasy, holky v košíčkách: Anička - hnědooká, hnědovlasá, a Bláňa - mazlíček s tvářmi princezny.

Dohromady je jim osmnáct, a tak ještě možná věří na Ježíška. Čekají. Je Štědrý den a my ještě nemáme stromek.

Také se nemohu dočkat. Štědrý den s dětmi je pro mne velký dar, který si vzájemně dáváme.

A tak jsem tedy, po spěšné postní snídani, mohl zavelet: „Tak jdeme pro ten stromek!“

Moje ženy děti vyhastrošily do teplého, ale starého šatstva a poté, co jsem zkontroloval ryby v prádelně, nás vyprovodily ze dvorku.

Šli jsme známou ztracenou cestou. Kraj přes noc utáhl mráz, všude jiskřila jinovatka, sníh křupal pod nohama, ze stromů padala ledová bižuterie, malé velké dobrodružství začínalo až slavnostně.

„To není jen tak! Musíme být opatrní, aby nás nikdo neviděl, až budeme stromek řezat. To by nám hajnej dal!“ (Netušily, že budeme v lese mého štědrého přítele, a já jim to dodnes neřekl.)

Na kraji mlázi jsme se poradili: „Nejdříve musíme nařezat chvoji, kterým smrček zakryjeme, aby nebyl vidět,“ zašeptal jsem.

Chvoji jsem stříhal zahradnickými nůžkami vždy naspodu smrčků, kde byly větvičky nejhušší a nejdelší - „Však jim to prospěje, když je trochu probereme.“

Abý to nebylo tak snadné, děti musely „hlídat“. Míra na cestě, holky na dohled k němu i ke mně. Všechny povely šeptem, s ukazovákem na rtech!

Pak jsem vybral ten nejhezčí a nejvyšší vánoční stromek, zděli mě výšky. Uřízl jsem ho pilkou loveckého nože a přenesl k ukrytým sáňkám a sebranému chvoji.

Hlídky jsem přivoloval do houštiny k sobě. Smrček jsme dali naspod a sáňky pečlivě zakryli větvičkami. Vše jsme omotali motouzem a vyrazili k cestě.

„Vezeme přece z lesa jenom chvoji,“ přesvědčoval jsem sebe i děti. A přec jsme šli domů obloukem. Co kdyby něco...

Děti se u lupy na sáňkách střídaly, aby se trochu utahaly a měly také svůj podíl na té „zlodějné“.

Konečně za vraty, v bezpečí domova. Ta úleva! Těch pochval plných obav! od žen, zvláště od babičky.

Na Vánoce míváme hodně ryb. Že jsem od rybářského cechu, mám i deputát. A ne ledajaký. Dva kapry, štika a candáta. V prádelně byly ale ryby jenom tři, protože jednoho kapra jsem zpracoval již dříve, aby kuchařky mohly naložit rybu do aspiku a dát povařit v černé omáčce.



Děti se upřímně těší, až začnu ryby dělat. Smrt ryb jim nevádí. (Ostatně jim nevádí ani popravu slepic, kohouta a králíků, co s námi bydlí).

Ale na Vánoce je ta zabíječka ryb jiná - slavnostní. To dostanu na venkovní stůl kuchyňský vál, hodně starých čistých hadrů a dost vody k ruce. A taky grog!

Ryby jsem donesl v prázdné vaně na popravě a rychle je usmrtil a položil vedle sebe jako o výřadu zvířete. Odkazovaly bříšními ploutvemi, zdravily naposledy děti nastoupené okolo stolu. Odkrval jsem ty tříkolové kusy, otevřel nožem a vyjmul z každé ryby srdce a položil na vlhký vál. Ještě tepala. Když některé srdce přestalo bít, stačilo do něj lehce pichnout prstem, a ono se začalo zase svírat a pulzovat, dokud nebyl konec.

S vánočním kucháním ryb si dávám na čas, s rybami se chladně mazlím. Kapra stahují, štika a candáta škrabu a pečlivě oddělují od páteře a porcují. Nakonec ryby ukládám na porcelánové misky a pokrývám zelenou petrželí a citrony. Vnitřnosti a hlavy pěkně zvláště do barevné misky.

A ještě jsem zapomněl - na rybí duše!, na

plynové měchýře, na které mí malí dravci čekají, aby je bouchli pod botama.

Odpoledne, navečer chodím s dětmi ještě ven - krmit zvíř. To se hodí, aby se ukryla tajemství, ozdobil stromek a dal do stodoly, snesly dárky ze skříš do koše, nachystala slavnostní tabule (každý rok v jiné barvě na bílých ubrusech).

Moje role je jiná - já dělám dětem „tajemství Vánoc“.

„Jestlipak si to Ježíšek u nás ve vsi už obhlídnul. To on možná shora kouká do chalup a přemýšlí, co komu asi nadělí. Někde je smutno, tam si lidi ani nic nepřejí, jinde zase toho chtějí moc, i když si to nezaslouží. Hm, jak to asi bude u nás?“

„Přece my jsme nezlobili!“

„Jak to, že ne? A proč máme pořád čerta za komínem, hm?“

„Nojo, ale ten není opravdické!“

To už se vracíme do vsi, zvoní klekání a v oknech se rozsvěcují svíčky. Děti jdou k sobě do podkrovní. Jenže každou chvíli je volám dolů a na dvůr. „Honem, pojďte se podívat! Ta záře za řekou! To on už byl u Košínů! Vidíte!?“

Seběhnou. Ale smůla! Asi už odletěl. „To

bude už asi na baště pod Rožmberkem. Škoda. No, snad se vrátí.“

Kdo by mi nevěřil. Moje děti mi to věří určitě.

Tak. Vše hotovo. Vše čistounké, voňavé. I my kolem stolu jsme ve svátečním, očekáváním jsme zkrásněli. Malý aperitiv a předkrm, než bude pravá vánoční večere.

Ale to není jen tak. To všichni víme, že ta tůňka musí něco říct, zavzpomínat.

„No tak tati, tak už to řekni!“ vzhlíží ke mně nedočkavě.

„A co jako?“

„No přece, starý Sláma!“

„Aha. Tak dobře,“ začnu pomalu, abychom si to užili.

„To vždycky na Štědrý večer nám táta říkával: Vidíte děti, jak se dnes máme dobře. Jsme tady pěkně pohromadě, máme plnej stůl, dostaneme dárky... Co asi dělá starý Sláma? Chudák, je sám ve své chatrči a je rád, že má k večeri špekáčky.“

„No konečně!“ vydechne dětský trojhlas a dáme se do jídla.

A já se raduji, protože moje děti si tohle budou pamatovat na celý život a budou to smutné poselství sdělovat i svým dětem.

Miroslav Hule (70 let)

Tvrdí o sobě, že se na břehu rybníka Bezdrev narodil s udicí v ruce. Začínal jako projektant a vodoohospodář u třeboňských rybníků. Později působil v CHKO Třeboňsko, v roce 1990 se stal ředitelem nakladatelství Růže. O rok později si založil nakladatelství vlastní s názvem Carpio. Tady vydal většinu ze svých knih. První básnická sbírka mu vyšla už v roce 1979. Žije v Třeboni.

Hynek Fuka (53 let)

Původně chtěl na gymnáziu a potom na Akademii výtvarných umění, kvůli tehdejšímu režimu ale musel nakonec vystudovat stavební průmyslovku. Po listopadové revoluci v roce 1989 podnikal. V březnu 1997 měl těžkou autonehodu. Utrpěl úraz mozku a byl tři dny v kómatu. Během rekonvalescence se učil znovu mluvit a vrátil se ke své vášni z dětství a mládí - malování. Dodnes namaloval stovky obrazů. Jsou v soukromých sbírkách po Česku i v USA. Žije střídavě v Budějovicích a na chalupě v Meziluzi.